

BİLİM ve TEKNİK

C İ L T 4 0 S A Y I 4 7 8

TÜBİTAK

*"Benim mânevi mirasım ilim ve akıldır"
Mustafa Kemal Atatürk*

Sahibi

TÜBİTAK Adına Başkan V.

Prof. Dr. Nüket Yetiş

Genel Yayın Yönetmeni

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Raşit Gürdilek (rasit.gurdilek@tubitak.gov.tr)

Yayın Kurulu

Güldal Büyükdamgacı Alogan

Mustafa Atakan

Vural Altın

Olgun Güven

Ekmel Özbay

Ahmet Onat

Mehmet Mahir Özmen

Adnan Kurt

Teknik Koordinatör

Duran Akca (duran.akca@tubitak.gov.tr)

Redaksiyon

Zeynep Tozar (zeynep.tozar@tubitak.gov.tr)

Araştırma ve Yazı Grubu

Gülğün Akbaba (gulgun.akbaba@tubitak.gov.tr)

Alp Akoğlu (alp.akoglu@tubitak.gov.tr)

Deniz Candaş (deniz.candas@tubitak.gov.tr)

Bülent Gözcelioğlu (bulent.gozcelioglu@tubitak.gov.tr)

Serpil Yıldız (serpil.yildiz@tubitak.gov.tr)

Yıldız Takımı Editörleri

Gökhan Tok (gokhan.tok@tubitak.gov.tr)

Elif Yılmaz (elif.yilmaz@tubitak.gov.tr)

Bilim ve Teknik Sanat Yönetmeni

Ayşegül D. Bircan (aysegul.bircan@tubitak.gov.tr)

Yıldız Takımı Sanat Yönetmeni

Aytaç Kaya (aytac.kaya@tubitak.gov.tr)

Web Uygulama

Sadi Atılgan (sadi.atligan@tubitak.gov.tr)

Okur İlişkileri

Zehra Şen (zehra.sen@tubitak.gov.tr)

Vedat Demir (vedat.demir@tubitak.gov.tr)

Figen U. Akdere (figen.ulas@tubitak.gov.tr)

İbrahim Aygün (ibrahim.aygun@tubitak.gov.tr)

İdari Hizmetler

Kemal Çetinkaya (kemal.cetinkaya@tubitak.gov.tr)

Bundan 20-30 yıl önce bilgi toplumu kuramcılarının biri, dünyamızın "sayısal bölünme" denen bir süreç yaşadığını söylemişti. Öngörüsüne göre tüm öteki özellikler giderek bulanıklaşırken dünya nüfusu bilgisayar kullananlar ve "geriye kalanlar" olarak iki farklı gruba ayrılacaktı. Gerçi uluşça ikinci kategori içine düşmediğimiz için elbette sevinçliyiz; ama bakıyoruz aradan geçen süre içinde asıl bulanıklaşan, alıştığımız geleneksel dünyamızla, bilgisayarların, elektronların oluşturduğu "sanal dünya" arasındaki sınır. Artık bu iki dünya azımsanmayacak ölçüde iç içe geçmiş görünüyor. İşimiz, ev yaşamımız, hatta kimliklerimiz, toplum içinde öykündüğümüz ya da kabullenmek zorunda bırakıldığımız rollerin işleyişi, yönetilişi de sanal dünyanın araçlarıyla gerçekleşiyor. Her gün yüzlerce bilgisayar oyunu bizim tarafa doğru atılıyor. Gerçi boşuna vakit harcatanlar yok değil, ama bu sanal dünyanın oyuncakları zeka geliştirmek, eğitim amacıyla da kullanılıyor. Bu ürünlere alışsak da, yaşamımızın gerçek birer parçası olsalar da pek çoğumuzun merak ettiği, perdenin öteki tarafı. Çocuklarımızı, gençlerimizi saatlerce, hatta gün boyu bilgisayar ekranlarına çivileyen ne? Bu sanal dünya neden pek çok kişiye içinde yaşadığımız dünyadan daha çekici hale gelebiliyor? Yarattığımız yapay benlikle hangi ölçüde özdeşleşebiliyoruz. O dünyada yaşadığımız sınırsız özgürlük ne kadar gerçek ve bizleri nasıl etkiliyor? Aramıza yeni katılan iki genç Web editörü arkadaşımızdan, Özden Hanoğlu ve Emre Mineoğlu'dan bizler için bu dünyaları enine boyuna araştırmalarını istedik. Bulgular, başta sözünü ettiğimiz varsayımı doğrular nitelikte. Etkileşim karşılıklı. Bakıyoruz geleneksel dünyamızı yöneten para ekonomisi, orada da egemen. Mülkiyet orada da "iyi yaşama"nın motoru. Peki oradaki alternatif kimliklerimiz; pardon, "avatarlarımız"? Onlar da Hollywood ya da medya idollerinin kopyaları çoğunlukla. Göbekler yağlar yok oluyor, sırm gibi vücutlar, lacivert gözler, dövmeler... Parana kuvvet seç seç al. Para derken o da bu dünyanın parası; ama helal olsun. Komplekslerimizi giderebiliyoruz ya. Bu arada öğreniyoruz ki sanal yaşam, yalnızca para harcama yeri değil, işini bilen için para basma aracı. Genç girişimcilerimiz sanal dövizleri sağmanın yolunu bulmuşlar bile. Bu arada aralarında önemli Türk markaları da olan büyük şirketler, oranın da çarşısında pazarında yer tutmuşlar. Hatta üniversiteler kampus açmış. Merak ettiğiniz bir filmi anlatarak tadını kaçırın gevezelerden biriymişim gibi hissettim kendimi birden. Ama merak etmeyin arkadaşlarımızın hazırladığı dosyada zevkle, heyecanla okuyacağınız pek çok şey var. Bu arada dikkatinizi çekmiştir; kapağımızda son iki sayıyı gördüğünüz CD resmi yok. Nedeni, TÜBİTAK Formula G ve Hidromobil yarışlarımız, gökyüzü gözlem şenliğimiz, yeni başlayan sualtı bilim kampımız gibi bir iki aya sıkışan etkinliklerimiz ve bunların yoğun hazırlıkları nedeniyle bilim CD'si çalışmalarımıza kısa bir ara vermek zorunda kalmamız. Gerçi her ay çıkacağız demiştik; ama içimize sinmeden bu önemli araçları size sunmayız, sunamayız. Dolayısıyla bir ay, en fazla iki ay sürecek bir ara için bizi bağışlayacağınızı umuyoruz.

Ama dergimizde sizlere, daha doğrusu küçük kardeşleri olan okurlarımıza, ailemizdeki genç anne ve babalara hoş bir sürpriz yapalım istedik. Dergimizin en küçük kardeşi "Meraklı Minik" ile tanıştıyorsunuz. TÜBİTAK'ın bu yıl başından itibaren yayımlamaya başladığı okul öncesi dergimizle el ele tutuşmuş olarak karşınıza geldik. İstedik ki bazı okullarımızın bayilerde bulamadıklarından yakındıkları, ülkemizin geleceği için atılmış bir tohum olan bu dergiyi hep birlikte kucaklayalım. Ailemizin büyük sorumluluk duygusuna güvenerek, onu henüz tanımamış olanlara "Meraklı Minik"i sizler aracılığıyla tanıtalım, sizlerin yolunuzda onlara da bir start çizgisi koyalım, onlara da bir kulvar açalım istedik. Saygılarımla

Raşit Gürdilek

Yazışma Adresi : Bilim ve Teknik Dergisi Atatürk Bulvarı No: 221
Kavaklıdere 06100 Çankaya - Ankara
Yazı İşleri : Tel: (312) 427 06 25 (312) 427 23 92 Faks: (312) 427 66 77
Satış-Abone-Dağıtım : Tel: (312) 467 32 46 (312) 468 53 00/1061 ve 3438
Faks: (312) 427 13 36
TÜBİTAK Santral : Tel: (312) 468 53 00
Adres : Atatürk Bulvarı, 221 Kavaklıdere 06100 Ankara
Reklam : Tel: (312) 427 06 25 (312) 427 23 92 Faks: (312) 427 66 77

Internet : www.biltek.tubitak.gov.tr
e-posta : bteknik@tubitak.gov.tr
ISSN 977-1300-3380
Fiyatı 3,50 YTL (KDV dahil)
Yurtdışı Fiyatı 5 EURO.
Dağıtım : Merkez Dağıtım A.Ş.
Baskı : Promat Basım Yayın A.Ş. www.promat.com.tr
Tel: (0212) 456 63 63